Skolebrosjyren

Nyttig informasjon om premature barn i skolen

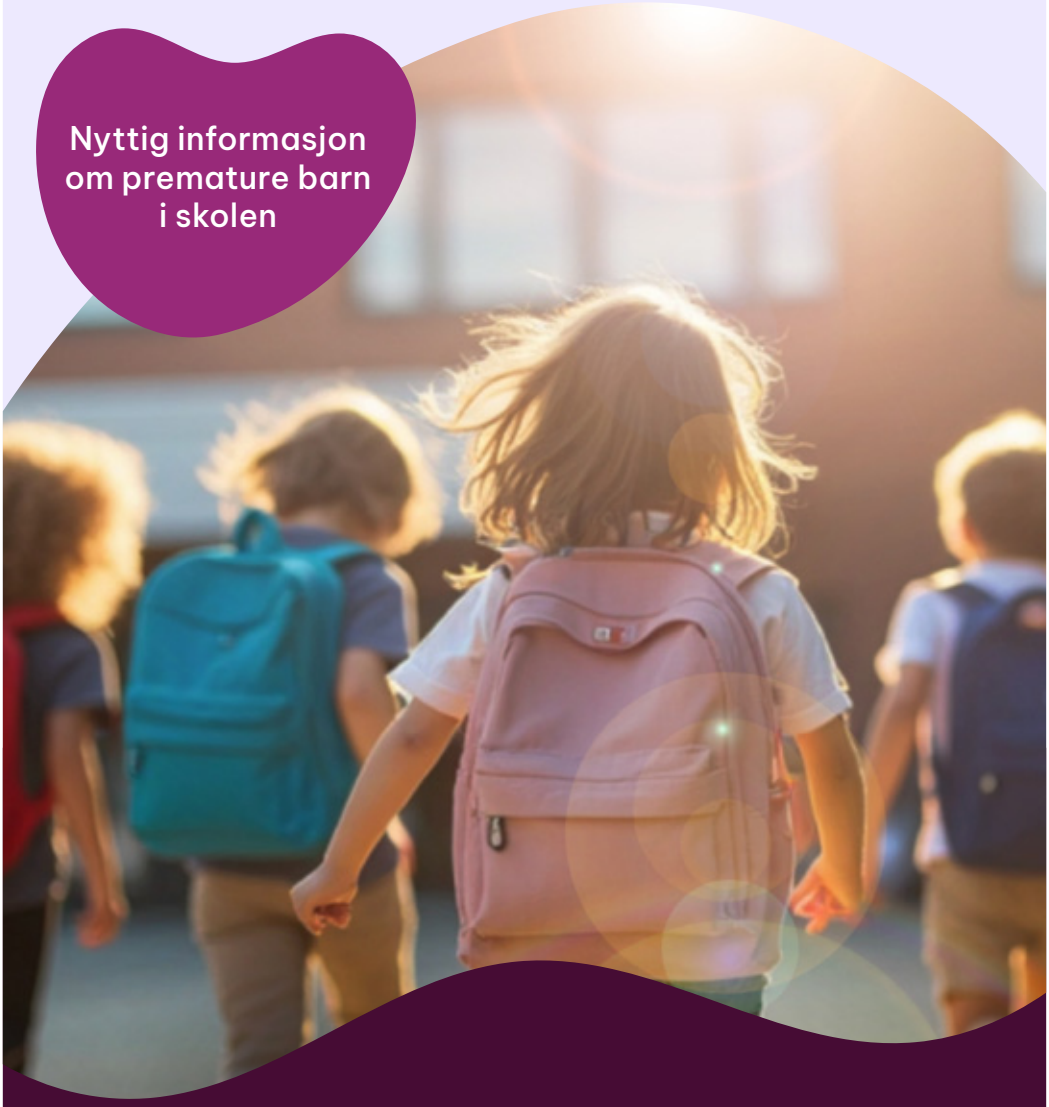

PREMATUR FORENINGEN

De største miraklene i verden er ganske små!

Fakta

I Norge fødes ca. 5-6% av et årskull for tidlig.[1] Det tilsvarer ca. ett barn i hver skoleklasse. På grunn av bedre svangerskapsoppfølging og nyfødtmedisin overlever flere en prematur fødsel nå enn tidligere. Dette gjør at ansatte i barnehager og skoler møter en større gruppe barn som er født for tidlig.

Ordet prematur betyr umoden – å bli født før nervesystemet, hjernen og de indre organene er klar for det. Det kan få konsekvenser videre i livet.[2] Risikoen øker med kortere svangerskapslengde, lavere fødselsvekt og komplikasjoner i nyfødtperioden.

Kognitive vansker forekommer hyppig hos barn født prematurt.[3] Premature barn kan være mindre utholdende i fysisk aktivitet.[4] Opptil 37% av barn født før uke 32 eller med fødselsvekt under 1500 gram har motoriske vansker.[5] For barn født før uke 28 eller med fødselsvekt under 1000 gram er forekomsten av emosjonelle vansker og hyperaktivitet fire ganger høyere enn hos barn født til termin.[6]

I mange tilfeller kan vanskene bli mer synlige med økende alder. Noen møter utfordringer først ved skolestart, mens andre møter utfordringer senere i skolegangen. For å hjelpe barna til å mestre skolehverdagen på en god måte har vi laget dette informasjonsskrivet.

Kognitive ferdigheter

Barnet kan ha utfordringer med ordforråd, oppmerksomhet, arbeidsminne, prosesseringshastighet, lesing og hukommelse.[3] Individuell tilrettelegging og god nok tid til å oppnå læring vil da være viktig. Det kan være aktuelt å utsette noen fag til basisferdighetene er tilstrekkelige til å kunne gå videre med nye utfordringer.

Motoriske og fysiske ferdigheter

Barnet kan ha utfordringer med fin- og grovmotorikk, ballferdigheter og balanse,[5] tempo og utholdenhet i lek og aktivitet.[4] Det kan være aktuelt å prøve ut digitale hjelpemidler for å kompensere for finmotoriske vansker. For å tilrettelegge for utvikling av grovmotoriske ferdigheter og utholdenhet er det viktig å finne en aktivitet som barnet mestrer, og gi rom for å utvikle seg i sitt eget tempo.

Emosjonelle og sosiale ferdigheter

Barnet kan ha utfordringer med emosjonell regulering, atferd, hyperaktivitet,[6] angst, tilbaketrekning og sosiale relasjoner.[7] De kan også være sensitive for lyd, lys og taktile stimuli. Det er viktig å være klar over dette og tilrettelegge for barnets deltakelse i skolehverdagen.

Samarbeid

For å sikre en god skolegang er det nødvendig med tidlig innsats og tett samarbeid mellom skole og hjem. Foreldrene har lang erfaring i å tolke barnets kroppsspråk og kjenner barnets grenser. Det er viktig å være lyttende og nysgjerrig og sammen lage en plan for en god skolehverdag.

Man må være oppmerksom på at vansker kan utvikle seg over tid og at mindre vansker på flere områder også kan utløse behov for tiltak. Skolen har plikt til å tilpasse opplæring for alle elever. Ved behov for mer omfattende hjelp skal skolen utrede og vurdere individuelt tilrettelagt opplæring.

Aktuelle samarbeidspartnere for både skole og hjem kan være pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), helsesykepleiere og fysioterapeut i skolehelsetjenesten, og barne- og ungdomspsykiatri (BUP) i spesialisthelsetjenesten.

Ressurser

Skann QR-kodene og få tilgang til flere læringsressurser. Vi håper dette er til nytte for både barn, foreldre og dere som jobber med barn.

Gratis e-læringsverktøy for lærere

Prematurboka – frå nyfødt til voksen

Oversikt over elevers rett til individuell tilrettelegging i skolen

Referanser

1. Medisinsk fødselsregister (MFR). Statistikkbank. Folkehelseinstituttet; 2025.
2. Evensen KAI, Aakvik KAD, Hollund IMH, et al. Multidisciplinary and neuroimaging findings in preterm born very low birthweight individuals from birth to 28 years of age: A systematic review of a Norwegian prospective cohort study. Paediatr Perinat Epidemiol. 2022;36(5.):606–630.
3. Nivins S, Padilla N, Kvanta H, et al. Gestational Age and Cognitive Development in Childhood. JAMA Netw Open. 2025;8(4):e254580.
4. Engan M, Vollsaeter M, Oymar K, et al. Comparison of physical activity and body composition in a cohort of children born extremely preterm or with extremely low birth weight to matched term-born controls: a follow-up study. BMJ Paediatr Open. 2019;3(1):e000481.
5. Evensen KAI, Ustad T, Tikanmaki M, et al. Long-term motor outcomes of very preterm and/or very low birth weight individuals without cerebral palsy: A review of the current evidence. Semin Fetal Neonatal Med. 2020;25(3):101116.
6. Fevang SKE, Hysing M, Sommerfelt K, et al. Mental health assessed by the Strengths and Difficulties Questionnaire for children born extremely preterm without severe disabilities at 11 years of age: a Norwegian, national population-based study. Eur Child Adolesc Psychiatry. 2017;26(12):1523–1531.
7. Dahl LB, Kaaresen PI, Tunby J, et al. Emotional, behavioral, social, and academic outcomes in adolescents born with very low birth weight. Pediatrics2006;118(2):e449–459.

Utarbeidet i samarbeid mellom forskningsgruppen NTNU Low Birth Weight Life, brukerrepresentanter og Prematurforeningen, 2026.

NTNU
Low Birth Weight Life

PREMATUR
FORENINGEN

Støtt vårt arbeid ved
å gi oss en gave:

VIPPS 699599

PREMATUR
FORENINGEN

E-post: post@prematurforeningen.no
Telefon: 941 96 348
Adresse: Strandvegen 4, 2212 Kongsvinger
Organisasjons nr: 982 131 286
www.prematurforeningen.no